

CONGRES 63

CONGRESBOEK B

SOCIALE SAMENHANG EN VEILIGHEID

23 november 1996

Theaterhotel, Almelo

**Schouwburgplein 1
telefoon: 0546-810061**

D E M O C R A T E N 66

HUISHOUDELIJKE MEDEDELINGEN

aanvullingen

INHOUD:

- pag. 2 huishoudelijke mededelingen, aanvullingen
pag 3 algemene organisatorische moties
 rapportage besluitvorming congressen
pag 4 kandidaten besluitvormingscommissie
pag 5 communicatiebijeenvakomsten met de fracties
pag 6 actuele politieke moties

Bijlage relevante congresstukken uit Democraat 6 en 8, 1996

WIE ZIET U IN FUNCTIE?

congresvoorz Hanneke Blom (1^e vz), Peter van den Brandhof en Ruud van der Steeg

notulencie · Lotti Smit en Gerhard Brunsveld

stemcommissie · Gert Warmerdam, Henk Bleumink, Rudy Tuik en Leo Menkveld

besluitvormings

commissie · Ruud van Esch (vz), Henry Bruggeman, Joke van Diepen-Hoogewerf, Arjan Hindriks, Marianne de Leur, Marcel Otto en Raimond de Tempe

landelijke verkie-

zingscommissie · Gerk Oberman (vz), Rose van der Avort-Lier, Kees Bezemer, Wendelmoet Stocks, Mario van Tilburg en Geraldine Wiechmann

KANDIDATEN BESTUREN EN COMMISSIES

Voor de vacature voorzitter van het Hoofdbestuur heeft kandidaat Polhuis zich teruggetrokken. Kandidaat Steenhoff heeft zich teruggetrokken als kandidaat lid programmacommissie. Een overzicht van de kandidaten voor besturen en commissies vindt u in congresboek A, met uitzondering van de kandidaten voor de Besluitvormingscommissie. Deze treft u op 4 pagina van dit congresboek aan. Beide personen vindt u niet meer op het stemformulier. Het aantal vacatures in de Programmacommissie is teruggebracht naar 1.

FINANCIËN - rectificatie HB-advies

In congresboek A op pag. 17 rechtsonderaan in de laatste alinea net boven "De Financiële Commissie" staat het woord "besparingen". U zult reeds begrepen hebben dat hier bedoeld was "uitgaven".

CONSUMPTIEMUNTEN

Op dit congres dient u de consumpties af te rekenen met tevoren gekochte consumptiemunten. Deze munten zijn op diverse plaatsen in het Theaterhotel te verkrijgen.

ALGEMENE ORGANISATORISCHE MOTIES

AOM AOM 63.2000 HB

indiener J A. van Bakel en 25 anderen
woordvoerder J A van Bakel
onderwerp LIDMAATSCHAPEN
STEMGERECHTIGHEID

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

overwegende dat

- democratie bestaat bij de gratie van zorgvuldigheid en navolgbare eenduidige regels;
- in (deel-)afdelingen het risico van 'overvallen' bij stemmingen en in het bijzonder bij verkiezingen bestaat door onduidelijkheden aangaande (nieuw) lidmaatschap en stem-gerechtigdheid in (deel)afdelingsvergaderingen;

constaterende dat

- de vaststelling of iemand lid is van een (deel-)afdeling van D66 volgens de huidige gang van zaken en het huidige H.R bepaald wordt door.
 - 1 de voor het aktuele jaar geldende lidmaatschapskaart,
 - 2 plaatsing op de per kwartaal in de (deel-)afdeling ontvangen ledenlijst,
 - 3 een bewijs van contributiebetaling;
 - 4 contributieschulden vereffend hebbend ;
 - 5 plaatsing op de laatst verkrijgbare ledenlijst;
- dat deze vaststelling intern niet eenduidig is;

van mening dat

in de (deel-)afdelingen discussie noch verwarring mag bestaan over het lidmaatschap en stemgerechtigdheid van leden, omdat deze onduidelijkheden een ongewenst effect kunnen hebben op de uitslag van stemmingen, in het bijzonder bij verkiezingen;

verzoekt het hoofdbestuur

- de onduidelijkheid aangaande lidmaatschap en stemgerechtigdheid op te heffen,
- artikel 5 van het eerste hoofdstuk van het H.R zo op te vatten dat 'voor het uitoefenen van de rechten van het lidmaatschap in de (deel-)afdelingen het lid opgenomen dient te zijn op de laatste ledenlijst die per kwartaal verschijnt en door de (deel-)afdelingen is ontvangen',
- de (deel-)afdelingen helderheid te verschaffen omtrent lidmaatschap en stemgerechtigdheid in leden-vergaderingen;
- voorstellen voor te bereiden voor het volgend congres om de kwestie van het stemrecht in vergaderingen in het Huishoudelijk Reglement duidelijker te regelen

en gaat over tot de orde van de dag

RAPPORTAGE BESLUITVORMING CONGRESSEN

arbeidsbemiddeling

Het Hoofdbestuur heeft een commissie ingesteld, die eind januari 1997 met een stuk zal komen. Hierover zal aan het voorjaarscongres 1997 worden gerapporteerd

informatiemaatschappij

Bij het ter presse gaan van dit congresboek was omtrent de aangekondigde vervolgactie na de essaywedstrijd nog niets bekend. Wij streven ernaar dit via de overhead alsnog zaterdag aan u te melden

KANDIDATEN BESTUREN EN COMMISSIES

besluitvormingscommissie

- 01 MARAPIN, D
 02 John
 03 Paramaribo, 11-05-1947
 04 Adrianalaan 347
 05 3053 JA Rotterdam
 06 010-4223536
 07 pedagoog/gedragstherapeut
 08 docent Hogeschool Rotterdam en omgeving
 09 93 - nu lid steunfractie Hill.-Schiebroek
 95 - nu redactielid Tegenstroom
 94 - nu onderwijs-werkgroep Tweede Kamer
 10 93 - 94 lid cie bestrijding criminaliteit
 93 - 95 lid cie bestuurlijke vernieuwing
 94 - 96 lid cie culturele minderheden
 11 91 - nu lid MR Calandlyceum
 94 - nu bestuurslid kinderopvang
 88 - 95 lid College Raad voor de Kinderbescherming
 12 gemeenteraad Rotterdam, nr 15
 13 -
 14 nee

- 01 TRAGTER
 02 Maaike
 03 Zevenaar, 24-02-67
 04 Hoogte Kadijk 33A
 05 1018 BE Amsterdam
 06 020-6393610
 07 universitair. Nederlands Recht en Internationaal Recht
 08 assistent in opleiding VU, Rechtsgeleerdheid, Computer/law Institute
 09 96 - nu adviseur fractie Zeeburg
 94 - nu lid en notulist landelijke HBcie Integratie Allochtonen
 10 93 - 93 coordinator programmacommissie Zeeburg
 94 - 95 secretaris politiek Zeeburg
 95 - 96 duoraadslid Zeeburg
 11 -
 12 "lijstduwer" (niet verkiesbaar) stadsdeel Zeeburg
 13 nee
 14 nee

- 01 VAN BAKEL, J A.
 02 Hanny
 03 Den Haag, 04-01-1950
 04 Geerdinkhof 672
 05 1103 RN Amsterdam
 06 020-6908785
 07 bedrijfskundige
 08 -
 09 95 - nu secr /penn D66 Amsterdam Z O.
 95 - nu redactielid Drevel
 10 91 - 94 lid stadsdeelraad Amsterdam Z O.
 88 - 91 bestuurslid D66 Z.O.
 11 94 - 96 lid bestuur Humanist Verb. A'dam
 12 -
 13 -

- 14 Het is belangrijk om de juiste beslissingen te laten nemen in partij en politiek. Daartoe dient een en ander gepland te verlopen, een belangrijke taak van deze commissie. Besluitvorming binnen de partij moet behoorlijk, liefst planmatig verlopen, tevens wil je dat die besluitvorming synchroon verloopt met de politieke agenda's van de maatschappij, dan wel nieuwe items uit de samenleving daaraan toevoegt. De wisselwerking tussen deze processen kan nog knap ingewikkeld worden en ik hoop mij daarbij bekwaam in te zetten. Gedurende alle jaren van mijn lidmaatschap van D66 heb ik op het niveau van grote afdelingen, zoals die in A'veen, A'dam en in het bijzonder A'dam ZO meegedacht. Pas sedert de laatste jaren heb ik mijn horizon verruimd naar de provincie en nu dus het land. Met andere woorden: voor mijzelf geldt dat het tijd wordt dat ik eens wat 'landelijks' binnen D66 doe, en deze commissie lijkt me een mogelijkheid daartoe.

- 01 KERFF, R.G.H G
 02 Roger
 03 Heerlen, 21-11-1971
 04 Marsmanstraat 30
 05 3076 ED Rotterdam
 06 010-4326274
 07 W.O. Nederlands Recht
 08 jurist / wetenschappelijk onderzoeker
 09 -
 10 -
 11 96 - nu lid klachtencommissie thuiszorg Dordrecht
 12 -
 13 lid Landelijke Verkiezingscommissie Democraten 66
 14 Graag wil ik me inzetten voor Democraten 66 en actief worden binnen de partij. In de Besluitvormingscommissie van D66 kan ik mijn kennis en kunde inzetten ten behoeve van een goed functioneren van de democratische basis van D66: het congres. Ik ambieer lid van de Besluitvormingscommissie te worden omdat ik veel waarde hecht aan het waarborgen van zuivere besluitvorming, zodat de democratische kwaliteit van besluiten van het congres ten volle tot uiting kan komen. Met plezier wil ik erop toezien dat de uitvoering van besluiten in overeenstemming is met de intentie van het congres. Als jurist heb ik daarnaast affiniteit met en zicht op procedurele aspecten van besluitvormingsprocedures. Daarenboven heb ik ervaring met advisering en kan ik dus ook dat aspect van het lidmaatschap van de Besluitvormingscommissie ten volle waarmaken. De verstrekkendheid van moties en amendementen kan ik goed beoordelen vanuit een algemeen politiek inzicht. Belangrijk tot slot is, dat ik de tijd én de wil heb om me energie voor D66 in te zetten.

COMMUNICATIEBIJEENKOMSTEN

Met leden van de Eerste Kamer-, Tweede-Kamer- en Eurofracties

Sonneveldzaal

ruimte: De toekomst van de luchtvaart in Nederland Nut en noodzaak van groei?

voorzitter Heine Buis
met: Marijke Augusteijn
Nicky van 't Riet
Hans Jeekel
Pieter ter Veer
Jan-Willem van Waning
Doeke Eisma

Wim Kanzaal I

volksgezondheid, welzijn en sport (VWS): Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ), ouderenzorg, thuiszorg

voorzitter Jan Willem Holtslag
met Roger van Boxtel
Hubert Fermina

Brederozaal

onderwijs, cultuur en wetenschappen (OCW): lokaal onderwijsstelsel, investering in kleine klassen, MBO-problematiek, cultuurnota

voorzitter Jaap van Hoek
met: Joke Jorritsma
Ursie Lambrechts
Stephanie van Vliet

Theaterzaal

bestuur: commissie-Andriessen, relatie minister - openbaar ministerie, lokale lasten, koppelingwet

voorzitter Lies Mulderij
met Boris Dittrich
Olga Scheltema
Thom de Graaf
Marijn de Koning

Heijermanszaal

sociaal, economisch, financieel (SEF): in tien jaar naar een duurzame en hoogwaardige economie waarin o.a. meer dynamiek en marktwerking, investering in de volle breedte, internationale concurrentie, economie en ecologie

voorzitter Ruud van der Steeg
met: Gerrit Ybema
Arthie Schimmel
Bert Bakker
Francine Giskes
Jan van Walsum
Johanna Boogerd

Vondelzaal

buitenland: ontwikkelingssamenwerking

voorzitter
met: Jan Hoekema
Guikje Roethof
Bob van den Bos
Jan-Willem Bertens

De leden van de Eerste Kamer zullen zich naar portefeuillevindeling over de bijeenkomsten verdelen.

ACTUELE POLITIEKE MOTIES

APM M 63 8000 HB:

indiener Amsterdam, AV
woordvoerder · Boudewijn Oranje
onderwerp HUURPRIJSVASTSTELLING

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

overwegende dat

- vervanging van het huidige woningwaarderingstelsel door een systeem met als grondslag de Onroerend Zaakbelasting (OZB)-taxaties het voordeel van de eenvoud lijkt te hebben;
- in dit systeem de huur bepaald wordt op basis van de marktwaarde van koopwoningen;
- de huurprijverschillen tussen regio's en daarbinnen tussen sterke en zwakke wijken groter worden, de huurprijs in de particuliere sector sterker zal stijgen dan in de sociale sector en dat dit derhalve leidt tot segregatie;
- met het huidige systeem beroepsprocedures eenvoudiger en laagdrempeliger zijn dan bij OZB-methode,

concluderende dat

- de vier grote steden, de Woonbond, de Nationale Woningraad en de VNG ook grote bezwaren hebben tegen de OZB-methode;
- het huidige systeem op een groot draagvlak rust,

van mening dat

- er geen bezwaren zijn tegen vereenvoudiging en verbetering van het huidige systeem;

concluderende dat

- de voorstellen voor huurprijsvaststelling op basis van de OZB-taxaties afgewezen dienen te worden

draagt het hoofdbestuur op

- een en ander ter kennis brengen aan de Staatssecretaris van VROM

en gaat over tot de orde van de dag

APM M 63 8001 HB.

indiener · Gerrit Wim Gerritsen en 24 anderen
woordvoerder · Dennis Hesseling
onderwerp : TIJDSTIP VERKIEZINGEN
PROVINCIE EN GEMEENTE

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

constaterende dat

- op dit moment de gemeentelijke en provinciale

verkiezingen op een centraal bepaald tijdstip plaatsvinden,

overwegende dat

- een dergelijk centralisme het tegendeel is van lokaal en regionaal beleid,

voorts overwegende dat

- deze situatie zorgt voor aandacht van de landelijke pers voor Provinciale Staten- en gemeenteraadsverkiezingen op een manier die suggereert dat deze niet veel meer zijn dan opiniepeilingen over de populariteit van landelijke politici;
- dit geen recht doet aan lokale en provinciale politici, noch aan lokaal en provinciaal beleid,

spreekt uit dat

- gemeenten en provincies zelf moeten kunnen bepalen wanneer gemeentelijke en provinciale verkiezingen plaatsvinden,

roept de programmacommissie op

- dit standpunt op te nemen in het verkiezingsprogramma van D66

en gaat over tot de orde van de dag

APM M 63.8002 HB

indiener Gerrit Wim Gerritsen en 24 anderen
woordvoerder · Dennis Hesseling
onderwerp REFERENDUM KONINGSHUIS

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

constaterende dat

- Nederland zowel een republikeinse als een monarchale traditie heeft,
- Nederland op dit moment een koninkrijk is,
- de Nederlandse bevolking zich nooit rechtstreeks heeft mogen uitspreken over de vraag of zij in een republiek danwel in een koninkrijk wil wonen,

overwegende dat

- het staatshoofd de belangrijkste symbolische vertegenwoordiging van een land naar buiten toe is,
- ieder zijn of haar eigen keuze kan maken om een voorkeur te hebben voor een republiek of een koninkrijk;
- het in een democratie niet meer dan logisch is dat de bevolking zich uit mag spreken over de staatsvorm,
- D66 voorstander is van radicale democratisering;

spreekt uit dat

- er gestreefd moet worden naar een referendum over het koningshuis op het moment dat koningin Beatrix aftreedt en prins Willem Alexander haar zou gaan opvolgen,

roept de programmacommissie op

- dit standpunt op te nemen in het verkiezingsprogramma van D66

en gaat over tot de orde van de dag

APM	M 63 8003	HB
indiener woordvoerder onderwerp	Gerrit Wim Gerritsen en 24 anderen Dennis Hesseling VERLAGING KIESGERECHTIGDE LEEFTIJD	

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

constaterende dat

- de kiesgerechtigde leeftijd op dit moment op 18 jaar ligt,
- deze leeftijdsgrens in 1972 werd vastgesteld

overwegende dat

- de situatie sinds 1972 veranderd is, aangezien jongeren op dit moment in de praktijk op jonge leeftijd al veel verantwoordelijkheden dragen,
- het staatsrecht daarbij moet aansluiten;

voorts overwegende dat

- de politieke besluiten die nu genomen worden de meeste invloed hebben op degen die er in de toekomst mee te maken krijgen, namelijk jongeren,
- het alleen al daarom van groot belang is jongeren te betrekken bij de politiek,
- het betrekken van mensen bij de politiek het best gaat door hen verantwoordelijkheden te geven,
- D66 voorstander is van radicale democratisering,

spreekt uit dat

- de kiesgerechtigde leeftijd verlaagd moet worden naar 16 jaar

roept de programmacommissie op

dit standpunt op te nemen in het verkiezingsprogramma van D66

en gaat over tot de orde van de dag

APM	M 63.8004	HB
indiener woordvoerder onderwerp	Gerrit Wim Gerritsen en anderen Dennis Hesseling KIESRECHT ALLOCHTONEN	

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

constaterende dat

- allochtonen die in Nederland wonen en die niet de Nederlandse nationaliteit hebben na vijf jaar kiesrecht krijgen op gemeentelijk niveau,

overwegende dat

- politici weliswaar vaak over multi-culturaliteit spreken, maar dat de politiek zelf nog lang niet multi-cultureel is;
- het ontbreken van kiesrecht op alle niveaus voor allochtonen één van de belemmeringen hiervoor is,

voorts overwegende dat

- op allochtonen zonder Nederlandse nationaliteit alle wetten die in dit land gelden net zo goed van toepassing zijn als op personen met de Nederlandse nationaliteit,
- naturalisatie dit probleem niet geheel kan oplossen, aangezien dit bij sommigen op praktische of emotionele bezwaren stuit,
- D66 voorstander is van een radicale democratisering van de maatschappij,
- hiervoor duurzaam ingezetenschap belangrijker moet zijn dan nationaliteit,

spreekt uit dat

- allochtonen zonder de Nederlandse nationaliteit na vijf jaar verblijf in Nederland kiesrecht moeten krijgen op alle niveaus, dat wil zeggen ook op provinciaal, nationaal en Europees niveau;

roept de programmacommissie op

- dit standpunt op te nemen in het verkiezingsprogramma van D66

en gaat over tot de orde van de dag

APM	M 63 8005	HB
indiener woordvoerder onderwerp	de Liemers/Grenslaan AV Jan Traag ARMOEDE	

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

overwegende dat

er thans grote aandacht is voor de armoede in Nederland en dat er onlangs studies en onderzoeken zijn verschenen die de problematiek duidelijk maken,

stelt vast dat

ook binnen D66 meer aandacht noodzakelijk is voor dit probleem;

draagt het hoofdbestuur op

- een conferentie te organiseren waar het bovenstaande aan de orde wordt gesteld;
- de resultaten van de conferentie in de vorm van

resolutie(s) voor te leggen aan het congres,
en gaat over tot de orde van de dag.

APM M 63.8006 HB

indiener
woordvoerder
onderwerp

Marcel Engeringh en anderen
Marcel Engeringh
UITZETTING ILLEGALE
VREEMDELINGEN

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

constateert dat

- bepaalde landen weigeren hun staatsburgers terug te nemen wanneer deze tegen hun zin Nederland uit worden gezet;

overweegt dat

- een falend uitzettingsbeleid het vreemdelingen beleid ongeloofwaardig maakt en daarmee racistische politieke partijen in de kaart speelt,

spreekt uit als zijn mening dat

- er een eind moet worden gemaakt aan het feit dat verschillende landen weigeren om hun eigen staatsburgers terug te nemen wanneer deze Nederland worden uitgezet en dat de Nederlandse regering om dit te bereiken alle binnen het internationale recht geaccepteerde drukmiddelen dient in te zetten

en gaat over tot de orde van de dag

APM M 63.8007 HB:

indiener
woordvoerder
onderwerp

Marcel Engeringh en anderen
Harm Elzinga
VERKOOP MESSEN AAN
MINDERJARIGEN

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

constateert dat

- krachtens een wetsvoorstel van minister Sorgdrager de verkoop van vaste messen aan minderjarigen verboden wordt,

overweegt dat

- juist zakmessen als stiletto's en vlindermessen de meeste problemen opleveren,

spreekt uit als zijn mening dat

- ook de verkoop van zakmessen aan minderjarigen verboden dient te worden

en gaat over tot de orde van de dag

APM M 63.8008 HB.

indiener
Marcel Engeringh en anderen

woordvoerder . Marcel Engeringh
onderwerp . BELASTING

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

overweegt dat

- het onwenselijk is dat de BTW in Nederland hoger is dan in Duitsland,
- de prijs van de meeste produkten voor het grootste deel uit de factor arbeid bestaat en dat BTW daarom eigenlijk een verkapte vorm van belasting op arbeid is,
- meer belasting op milieuvervuiling en het gebruik van niet vervangbare grondstoffen vanuit het oogpunt van duurzaamheid en milieu gewenst is;

verzoekt daarom zijn tweede kamerfractie om

- terug te komen op het initiatief om ter financiering van een verlaging van de inkomstenbelasting de BTW te verhogen tot 20% In plaats van een verhoging van de BTW zou extra belasting op milieuvervuiling en het gebruik van niet vervangbare grondstoffen meer voor de hand liggen

en gaat over tot de orde van de dag

APM M 63 8009 HB.

indiener
woordvoerder
onderwerp

Marcel Engeringh en anderen
Marcel Engeringh
VROUWENHANDEL

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

constateert dat

- als de voorstellen van minister Sorgdrager doorgaan de maximum straf voor tot prostitutie dwingen zes jaar wordt;
- op verkrachting twaalf jaar staat,

spreekt uit als zijn mening

- dat er harder dient te worden opgetreden tegen vrouwenhandel. Het tot prostitutie dwingen dient ten minste even zwaar te worden bestraft als verkrachting. Hiertoe dient de wet te worden aangepast

en gaat over tot de orde van de dag.

APM M 63 8010 HB:

indiener
woordvoerder
onderwerp

Marcel Engeringh en anderen
Marcel Engeringh
REGISTRATIE SYNTHETISCHE
DRUGS

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

constateert dat

- detailhandel en gebruik van synthetische drugs door justitie worden gedoogd;
- er momenteel uitsluitend synthetische drugs op de markt worden gebracht die onvoldoende op veiligheid zijn onderzocht,

overweegt dat

- onder de huidige wet niemand veel geld zal steken in het ontwikkelen van veilige drugs,
- de ontwikkeling van dergelijke middelen uit oogpunt van volksgezondheid zeer gewenst is,
- het huidige gedoogbeleid de georganiseerde misdaad een vaste bron van inkomsten verschaft en daarmee de misdaad in het algemeen bevordert,

spreekt uit als zijn mening dat

- synthetische drugs onder de werking van de warenwet dienen te worden gebracht en dat verder iedere drug moet worden getest en geregistreerd alvorens deze op de markt mag worden gebracht Dit analoog aan de procedures die voor medicijnen en synthetische toelagstoffen voor levensmiddelen gelden Het oogmerk van deze maatregel is om met behulp van veilige legale drugs, gevaarlijke illegale drugs van de markt te concurreren

en gaat over tot de orde van de dag.

APM	M 63 8011	HB
indiener	Marcel Engeringh en anderen	
woordvoerder	Harm Elzinga	
onderwerp	DRUGSVRIJE GEVANGENISSEN	

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

spreekt uit als zijn mening dat

- er een eind dient te worden gemaakt aan het gebruik van verboden drugs in de Nederlandse gevangenissen. Om dit te bereiken zal het nodig zijn om alle gevangenen regelmatig op druggebruik te controleren doormiddel van een haar- of urine proef Wie blijkt te gebruiken dient onder een apart regime te worden geplaatst, waaronder de desbetreffende gevangenen eventuele bezoekers slechts van achter een glasplaat kunnen ontvangen. Voorwaarde is wel, dat er voor iedere gevangene die dat wil adequate hulpverlening is

en gaat over tot de orde van de dag

APM	M 63 8012	HB
indiener	Marcel Engeringh en anderen	
woordvoerder	Harm Elzinga	
onderwerp	LEGALISERING NEDERWIED	

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

stelt vast dat

- het huidige gedoogbeleid nederwied een makkelijke bron van inkomsten maakt voor de georganiseerde misdaad,

overweegt dat

- de gevolgen van de drooglegging in Amerika duidelijk maken waar dit toe kan leiden;

verzoekt zijn tweede kamerfractie

- vast te houden aan het verkiezingsprogramma en te blijven streven naar de legalisering van de teelt van en handel in nederwied

en gaat over tot de orde van de dag

APM	M 63 8013	HB
indiener	Marcel Engeringh en anderen	
woordvoerder	Marcel Engeringh	
onderwerp	EUROPESE MONETAIRE UNIE	

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

stelt vast

- dat behoudens Duitsland geen enkel groot Europees land zonder boekhoudkundige mystificaties aan de toelatingsnormen voor de Europese Monetaire Unie voldoet,

overwegende dat

- een unie van Duitsland en enkele kleinere landen altijd door Duitsland overheerst zal worden en dus onwenselijk is;
- het toelaten van landen die niet aan de norm voldoen tot een verhoging van de rente zal leiden en daarmee de economie zal schaden;

spreekt uit als zijn mening

- dat de Europese Monetaire Unie dient te worden uitgesteld totdat voldoende landen werkelijk aan de toelatingsnormen voldoen

en gaat over tot de orde van de dag.

APM	M 63.8014	HB
indiener	Marcel Engeringh en anderen	
woordvoerder	Marcel Engeringh	
onderwerp	BLOEDPROEF	

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

constateert dat

- het afnemen van bloed voor onderzoek bij controle op alcohol in het verkeer een schending van de lichamelijke integriteit vormt,
- ademanalyse inmiddels door de rechter als wettig bewijs wordt geaccepteerd;

overweegt dat

- de wettelijke verplichting om aan een bloedproef mee te werken stamt uit de tijd dat ademanalyse nog niet bestond,

spreekt uit als zijn mening dat

- de wettelijke verplichting om bij alcoholcontrole in het verkeer mee te werken aan het afnemen van bloed voor onderzoek, dient te worden afgeschaft

en gaat over tot de orde van de dag

APM M 63 8015 HB

indiener Den Haag, AV
woordvoerder : Mieke van Wagenberg
onderwerp : DEELNAME AAN
VERTROUWENSCOMMISSIE

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

constaterende dat

- de benoeming van een Commissaris van de Koningin of een burgemeester van steden met meer dan 50 000 inwoners wordt bepaald door de voorkeur van het kabinet en de voorkeur van provinciale en gemeentelijke vertrouwens-commissies daarbij vaak wordt doorkruist;
- de voorkeur van het kabinet grotendeels wordt bepaald door ondoorzichtige informele afspraken tussen de landelijke fracties van de grote politieke partijen,
- de geheimhouding van de kandidaten in de huidige benoemingsprocedure onvoldoende gewaarborgd is en vaak al in een vroegtijdig stadium wordt doorbroken,

overwegende dat

- het vorige congres (30 en 31 maart 1996 APM 62 8016) zich reeds heeft uitgesproken voor een zware stem van de vertrouwenscommissie in de keuze van personen en de kamerfractie heeft verzocht daarop aan te dringen bij de bewindslieden,
- D66 zich altijd heeft ingespannen voor een doorzichtig openbaar bestuur, waarbij ten behoeve van de democratische legitimatie ook de dagelijkse bestuurders zo direct mogelijk worden gekozen;

van mening dat

- de geloofwaardigheid en doelmatigheid van de huidige benoemingsprocedure (incl de inspraak mogelijkheden van burgers) zeer gering is geworden en er vooralsnog geen reden is om aan te nemen dat hier in de toekomst verandering in komt;

verzoekt alle gekozen vertegenwoordigers

- er naar te streven geen vertrouwenscommissie in te stellen zolang de huidige procedure betreffende de benoeming van een commissaris van de koningin en burgemeesters van grote steden groter dan 50.000 inwoners niet wijzigt;

- zich onverminderd in te zetten voor de realisering van een directe verkiezingsprocedure en zolang dat niet haalbaar is voor een openbare benoemings-procedure, waarbij de lokale of provinciale voorkeur doorslaggevend is

en gaat over tot de orde van de dag

APM M 63 8016 HB
indiener . Bilthoven/de Bilt, AV
woordvoerder . Nikolaas Zeevenhooven
onderwerp POLITIEKE PROFILERING

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 23 november 1996 te Almelo,

is van mening dat

het binnen het kader van het politieke krachtenspel van eminent belang is dat de partij zich op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau krachtig profileert t o v. coalitiepartijen en oppositie door

- tijdig duidelijke standpunten te formuleren t.a.v elk zich aandienend actueel politiek thema,
- een voortdurende verantwoording in de communicatie-media af te leggen in de richting van de burger van de activiteiten ontplooid door de politieke vertegenwoordigers van de partij;
- tenslotte steeds een duidelijke band te leggen tussen de ingenomen politieke standpunten en het ideeëngoed waarvoor de partij staat

en gaat over tot de orde van de dag

ALV 63: SOCIALE SAMENHANG EN VEILIGHEID, congrestekst

**Onderstaande tekst is NIET amendeerbaar.
Zie voor de amendeerbare resolutie pag. 12**

- 1 Inleiding
- 2 Maatschappelijke ontwikkelingen
- 3 Preventie in sociale en fysieke omgeving
- 4 Van strafrechtelijke naar bestuurlijke handhaving
- 5 Organisatie van veiligheidsbeleid

1. Inleiding

"De toename van de criminaliteit stelt de samenleving voor nieuwe en grotere problemen. Een groeiend gevoel van onveiligheid doet afbreuk aan de sociale samenhang en ondermijnt het vertrouwen in de overheid. Bestrijden van (gevoelens van) onveiligheid door middel van het strafrecht is echter niet meer dan een sluitstuk van een brede maatschappelijke aanpak. Gestreefd moet worden naar preventieve criminaliteitsbestrijding door het zoveel mogelijk creëren van sociale samenhang en veiligheid, niet alleen feitelijk, maar ook in de beleving van mensen."

Aldus luidde de opdracht waarmee de Commissie Sociale Samenhang en Veiligheid in opdracht van het Hoofdbestuur aan de slag is gegaan. Een veilige samenleving is een samenleving waarin mensen zich kunnen ontplooiën tot volwaardig lid van die samenleving terwijl zij tegelijkertijd respect dienen op te brengen voor ieders eigenheid, lijf en goed.

In deze nota wordt een analyse gegeven van enkele belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen die naar het oordeel van de commissie de sociale samenhang en veiligheid beïnvloeden. Daarmee wordt geprobeerd het brede onderwerp sociale samenhang en veiligheid zodanig te definiëren dat concrete aanbevelingen kunnen worden gedaan aan de overheid. Het is echter duidelijk dat het bevorderen van sociale samenhang en veiligheid niet alleen een taak van de overheid is, maar betrokkenheid vereist van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Dat neemt niet weg dat veiligheid vooral voor de overheid een kerntaak is en door de maatschappelijke ontwikkelingen nieuwe impulsen behoeft. Daarnaast zal wanneer de overheid er in de ogen van burgers onvoldoende in slaagt bij te dragen aan veiligheid, dat schadelijk zijn voor de legitimiteit van de overheid.

De rode draad in deze nota is dat voor het bevorderen van sociale samenhang en veiligheid de overheid

moet optreden op verschillende terreinen: van de inrichting van nieuwe wijken, welzijn, sociale zekerheid, politie/justitie, tot en met het onderwijs- en integratiebeleid. Dat is niet nieuw. Maar het optreden van de overheid heeft tegenwoordig te vaak een projectmatig karakter en leidt daardoor vaak slechts tot tijdelijke preventie. De commissie bepleit een omslag naar een structurele preventie als onderdeel van het veiligheidsbeleid.

Daarnaast doen wij voorstellen voor het versterken van de rechtshandhaving. Strafrechtelijke handhaving is op veel fronten niet effectief. Het is gewenst dat gezocht wordt naar nieuwe vormen van bestuurlijke handhaving en naar mogelijkheden om de oplossing van geschillen tussen private partijen buiten het strafrecht te houden door introductie van nieuwe vormen van bemiddeling.

Tot slot pleiten wij in deze nota voor een actiever lokaal en democratischer ingebed veiligheidsbeleid. Dat stelt met name eisen aan gemeenten en het politie-apparaat.

Het Hoofdbestuur heeft ten behoeve van het opstellen van deze congrestekst een commissie ingesteld bestaande uit Barryl Biekman, Tanja Brok (secretaris), Kim van Dooren, Fred Eisner (HB), Ed Grootaarts, Peter van Koppen, Han Polman (voorzitter) en Annelies Verstand.

2. Maatschappelijke ontwikkelingen

Gevoelens van onveiligheid worden niet alleen veroorzaakt door het feitelijke niveau van onveiligheid, maar ook door factoren als onzekerheid, marginalisering en ongerustheid. Hoewel onveiligheidsgevoelens misschien niet altijd 'terecht' zijn als gekeken wordt naar de objectieve cijfers, kunnen zij wel in vergaande mate het gedrag van mensen beïnvloeden. Sommigen gaan hun huis niet meer uit na bepaalde uren of zorgen voor een eigen 'bewapening'. Ook neemt bij sterke gevoelens van onveiligheid de kans toe dat men zondebokken gaat zoeken. Uitingen van racisme en vooroordelen kunnen daarvan gevolgen zijn.

De omvang van de criminaliteit gaat hand in hand met vermindering van de sociale samenhang in onze samenleving. Maatschappelijke ontwikkelingen die op zichzelf genomen positief zijn brengen ook onvermijdelijk negatieve verschijnselen met zich mee. Ontwikkelingen als individualisering, verstedelijking, open grenzen, mobiliteit, economische en technologische ontwikkelingen doen in verschillende opzichten de sociale samenhang en veiligheid

afnemen Individualisering en emancipatie brengen bijvoorbeeld zelfstandigheid en keuzevrijheid, maar maken solidariteit met anderen minder vanzelfsprekend, vooral als individualisering leidt tot een ieder-voor-zich mentaliteit. Door dit samenstel van factoren is in de maatschappij een soort normatief vacuum ontstaan waarin niet bij voorbaat duidelijk is wat je tenminste van een medeburger mag verlangen

De open grenzen brengen nieuwe inzichten en nieuwe culturen De technologische ontwikkelingen hebben geleid tot wereldwijde informatie-uitwisseling. Daarvoor wordt een actiever beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en het eigen selectievermogen van mensen Niet iedereen kan het bijbenen Daarbij komt dat de toenemende professionalisering en de technische vooruitgang degenen met een lage opleiding uitsluiten Veel werk waarvoor een lage opleiding toereikend is wordt niet meer gedaan, waardoor de samenleving verslonst

De huidige migratiestroom - een verschijnsel zo oud als de mensheid - kan misschien worden ingedamd, maar zal - gegeven de oorlogen, ecologische/natuur-rampen en de armoedekloof - beslist niet opdrogen De multiculturele samenleving die zo ontstaat, doet een beroep op flexibiliteit die niet door ieder wordt opgebracht Er valt soms een afnemende bereidheid te bespeuren om etnische minderheidsgroepen een volwaardige deelname aan werken, wonen en weten te gunnen. Zij worden hierdoor in een isolement gedrukt, zoeken onderlinge solidariteit en voelen minder loyaliteit jegens een maatschappij die hen uitsluit, wat een voedingsbodem voor criminaliteit kan zijn.

In de tijd waarin nog geloofd werd in de maakbare samenleving is een grote dichtheid van wet- en regelgeving ontstaan die vaak ver achter loopt bij technologische en sociale ontwikkelingen. Dit werkt verstarring, normvervaging en daardoor noodzakelijkerwijs gedogend besturen in de hand.

Tegelijk met de hierboven geschetste ontwikkelingen die afbreuk doen aan de sociale samenhang, ontstaan ook nieuwe vormen van sociale verbindingen in de maatschappij die positief effect hebben voor de sociale ontplooiing van mensen. Mensen zoeken houvast en onderlinge solidariteit zonder terug te willen naar de oude situatie waarin normen en waarden het levenspatroon van de wieg tot het graf vastlegden, de sociale controle beklemmend kon zijn en de individuele ontplooiing belemmerde

De overheid kan maar in zeer beperkte mate sturend optreden bij al deze maatschappelijke ontwikkelingen, ook al zou ze willen. Als de veiligheid van individuen of groepen mensen wordt bedreigd heeft de overheid echter de taak om te reageren op negatieve gevolgen van deze ontwikkelingen en die waar mogelijk te voorkomen.

De gevolgen van de afnemende sociale samenhang voor het niveau van veiligheid zijn op enkele fronten al prangend zichtbaar. Hoewel het met de meeste jongeren goed gaat, ontbreekt voor een te grote groep jongeren elk maatschappelijk perspectief Zo'n 15 procent van de jongeren heeft problemen of veroorzaakt problemen van uiteenlopende aard Verslaving, psychische problemen, verharding van delicten en toename van het gebruik van geweld zijn daarvan symptomen. Vooral jongeren die afkomstig zijn uit een ander land of wier ouders afkomstig zijn uit een ander land, worden - soms moeizaam - opgevoed in twee culturen, wat niet altijd zonder conflicten gaat

Nederland is een migratie-land. De multiculturele samenleving stelt eisen aan het vermogen van zowel autochtonen als etnische culturele minderheidsgroepen om samen te leven Individuen en de samenleving als geheel weten niet altijd raad met de conflicten van normen en waarden die dat met zich meebrengt

De Nederlandse samenleving is sterk verstedelijkt en heeft een dichte infrastructuur Het streven naar de compacte stad moet door wonen, werken en recreëren dichter bij elkaar te brengen de milieubelasting verminderen Dat leidt echter niet alleen tot concentratie van voorzieningen, maar ook tot concentratie van achterstanden De veiligheidsproblemen zijn daarom in de grote steden het grootst Tegelijkertijd krijgen kleinere steden en zelfs landelijke gebieden in steeds grotere mate te maken met verplaatsingseffecten en met toename en verharding van delicten

Niet zozeer de verdichting zelf maar de wijze waarop vorm is gegeven aan de inrichting van de openbare ruimte heeft in veel gevallen de veiligheid negatief beïnvloed Daarmee is de overheid in veel gevallen ook zelf veroorzaker van onveiligheid Voorbeelden daarvan zijn een te eenzijdige woningvoorraad in bepaalde grootstedelijke gebieden ('bouwen voor de buurt'), risicovolle industriële bedrijvigheid in de buurt van woonwijken, het ontbreken van speelruimtes in woonwijken, eenzijdige architectuur en een rigide woningtoewijzingsbeleid

Mensen kunnen zich bij uitstek door werk ontplooiën en integreren Daarom is werk een belangrijke voorwaarde voor sociale samenhang en een veilige samenleving Werkgelegenheid is één van de meest structurele bijdragen aan veiligheid. Mensen en organisaties bepalen samen de economische ontwikkeling De vraag naar (betaalde) arbeid wordt sterk bepaald, maar vooral ook gehinderd door de mate waarin vraag en aanbod van arbeid is gereguleerd: de voorwaarden waaraan zowel de vrager als aanbieder van arbeid moet voldoen Niet betaalde en laagbetaalde arbeid wordt ten onrechte maatschappelijk sterk ondergewaardeerd

3. Preventie in sociale en fysieke omgeving

De hierboven beschreven maatschappelijke ontwikkelingen en de gevolgen voor sociale samenhang en veiligheid leiden tot de vraag welk overheidsbeleid gewenst is. Zoals gezegd zijn de mogelijkheden van de overheid beperkt. Er moet vooral gezocht worden naar de manier waarop de overheid de voorwaarden kan scheppen waaronder sociale samenhang en zelfredzaamheid kan worden gestimuleerd. Bij preventie maken wij daarbij onderscheid tussen maatregelen in de sociale omgeving van mensen en in de inrichting van de openbare ruimte.

Sociale omgeving

De jeugd heeft de toekomst. Daarom is het zo verontrustend dat het met zo'n grote groep jongeren niet goed gaat. Hun problemen variëren van achterblijvende resultaten op school (met name in de grote steden), schooluitval, slechte aansluiting op de arbeidsmarkt tot en met marginalisering van groepen jongeren, verharding van criminaliteit en daling van de leeftijd waarop de eerste delicten worden gepleegd.

Er wordt in Nederland al een grote inspanning gepleegd om problemen van jongeren te voorkomen. Daarbij valt op dat tientallen instanties "over de jeugdproblematiek" gaan, maar net zo hard langs elkaar heen werken. Het werk van veel instellingen blijft vaak steken in discussies over bevoegdheden en 'regie'. Slechts op een enkele plaats komt effectieve samenwerking en doorverwijzing van de grond tussen scholen, politie, sportverenigingen, instellingen voor gezondheidszorg, jeugdhulpverlening en raden voor de kindbescherming. Er is een grote bestuurlijke inzet nodig om voorwaarden te scheppen voor een praktische samenwerking. Vooral de gemeenten hebben hier een belangrijke preventieve rol. Zij zouden 'afgerekend' moeten kunnen worden op het uitgangspunt dat jongeren op school zitten of aan het werk zijn. Voor dat laatste was immers het Jeugdwerk-garantieplan bedoeld. Een zinvolle gemeentelijke inbreng is alleen mogelijk bij een verdergaande decentralisatie van de jeugdhulpverlening. Die is nu alleen in drie grote steden op gemeentelijk niveau georganiseerd.

Steeds meer onderzoek laat zien dat een criminele carrière zich vaak in de vroege jeugd aankondigt. Bovendien begint een criminele carrière vaak voordat een kind 12 jaar is geworden en dus strafrechtelijk in beeld komt. Veel kinderen die jong met het strafrecht in aanraking komen hebben al een carrière van enige jaren achter de rug, zonder dat de mogelijkheid bestond daaraan iets te doen. Na het 12e jaar is ingrijpen steeds minder effectief. Het kind heeft dan al geleerd dat misdaad loont; het strafrecht is te traag en te afstandelijk om dat weer af te leren. Bovendien maakt criminaliteit dan al vaak onderdeel uit van de

levensstijl van het kind.

Omdat de ontsporing vaak veel eerder dan het 12e jaar begint, zou ook in die tijd ingegrepen moeten worden. Niet door straffen uit te delen, want dat heeft op die leeftijd weinig zin. Een intensieve begeleiding, het wegnemen van hetgeen de criminaliteit versterkt en vergrote aandacht voor de omgeving (gezin, straat, school) van kinderen die op vroege leeftijd dreigen te ontsporen levert uiteindelijk aanzienlijk meer op dan straffen na het 12e jaar. Alleen een vroege signalering en intensieve begeleiding helpen.

Bij vroege signalering is een grote rol weggelegd voor het onderwijs. Het is niet de bedoeling om de maatschappelijke problemen op het bordje van onderwijzers te leggen. Zij moeten signaleren, maar kunnen doorverwijzen naar en gesteund worden door actieve optredende instanties. De decentralisatie in het onderwijs zal moeten worden gebruikt om op een nieuwe manier de school te gebruiken als vindplaats voor beginnende problemen en als samenwerkings- en doorverwijzingsinstantie. Met name in de grotere steden is dat zeer gewenst.

De overheid kan dan wel waarnemen dat bij bepaalde gezinnen de problemen uit de hand lopen, maar ingrijpen is niet altijd mogelijk. Het aantasten van de ouderlijke macht is een dusdanig zwaar middel, dat daar niet snel naar gegrepen wordt. Startende crimineeltjes worden niet gelijk gestraft, maar berispt. De gezinssituatie blijft echter onveranderd en sommigen verwerven zelfs een "stoer" imago in de jeugdgroepen waar zij bij horen wanneer ze met politie en justitie in aanraking zijn geweest. De sociale omgeving van een kind heeft een grote invloed op zijn ontwikkeling. Toch is het strafrechtelijk systeem gericht op aanwijsbare daders en individuele straffen. Het sociale verband waarin de (ontsporende) jeugdige opgroeit wordt niet aangepakt, terwijl dit in de belevingswereld van betrokkenen juist een goede zaak zou zijn. Het in een vroegtijdig stadium onderkennen van situaties die uit de hand kunnen lopen en het investeren in het gezond maken van de sociale verbanden en het kerngezin, geeft een kind een veel betere uitgangspositie in onderwijs en arbeid. Tegelijk wordt de ouderlijke macht onvoldoende aangesproken op eigen verantwoordelijkheid. Het verdient daarom aanbeveling ouders, als zij aantoonbaar hun opvoedende taak laten liggen, strafrechtelijk aansprakelijk te maken voor het gedrag van kinderen die zelf strafrechtelijk minderjarig zijn.

Leren samenleven, is niet alleen voor kinderen maar ook voor volwassenen een blijvende opgave. Dat geldt vooral bij het vormgeven van een multi-culturele samenleving. Er bestaan in Nederland nogal eens negatieve denkbeelden over mensen van een andere culturele komaf. Dergelijke vooroordelen en onwetendheid zijn vaak wederzijds. Met een degelijke opleiding en een diploma op zak blijken leden van etnische minderheidsgroepen er toch nog al te vaak

naast te grijpen wanneer een arbeidsplaats te verwerven valt. Er is onmiskenbaar sprake van - al dan niet expliciet - discriminatie. Een dergelijke structurele manifestatie van achterstelling bevordert de loyaliteit jegens de Nederlandse samenleving niet. Een negatief verwachtingspatroon dat zo ontstaat wordt maar al te vaak een self-fulfilling prophecy, omdat het bijvoorbeeld de motivatie beïnvloedt om goede schoolprestaties te leveren. Leden van etnische minderheidsgroepen die wel willen, moeten tegen een sterke stroom op roeien en veel uithoudingsvermogen aan de dag leggen.

Leden van etnische minderheidsgroepen zijn relatief vaak dader van criminaliteit, maar - en dat blijft nogal eens onderbelicht - ook bovenproportioneel vaak slachtoffer van criminaliteit. Het gaat met name om groepen mensen onder Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen die in een slechte sociaal-economische situatie verkeren en geconcentreerd wonen in buurten van matige kwaliteit. Hoewel een precies inzicht nog ontbreekt, lijkt er een groot aantal criminele allochtone organisaties te bestaan met internationale vertakkingen. Dat is verontrustend, vooral omdat dit belemmerend werkt voor de integratie van etnische minderheidsgroepen in de Nederlandse samenleving.

Veel leden van etnische minderheidsgroepen voelen zich ook onveilig omdat zij gediscrimineerd worden en soms zelfs slachtoffer zijn van racistisch geweld. Ook de relatie tussen allochtonen en politie vraagt verbetering. De kennis over en contacten tussen de politie en allochtone gemeenschappen is over het algemeen onvoldoende.

Niet alleen bij de politie, maar ook bij andere (overheids-)instellingen en bedrijven is men nog onvoldoende ingespeeld op de multiculturele samenleving. Mede in dat licht is het van belang de gezamenlijke betrokkenheid van mensen en organisaties bij sociale samenhang en veiligheid in wijken en buurten te vergroten. In dat verband kunnen goede zelforganisaties van etnische minderheden een rol spelen. De organisatiegraad van etnisch culturele groepen verschilt nu nogal, waarbij velen zich niet vertegenwoordigd voelen door hen die zich als vertegenwoordigers opstellen. Hieraan is ook het door de overheid gevoerde welzijnsbeleid debet dat niet in alle opzichten de sociale samenhang en zelfredzaamheid van mensen heeft bevorderd. Desalniettemin kunnen zelforganisaties - onder voorwaarde van herkenning en betrokkenheid van de mensen om wie het gaat - een goede rol spelen in het bevorderen van en het nemen van initiatief op het terrein van sociale samenhang en veiligheid. Dit moet echter niet vanzelfsprekend leiden tot overheidssubsidie aan allerlei instellingen.

Veel preventie-maatregelen die de overheid neemt, appelleren niet aan de eigen verantwoordelijkheid en aan het eigen belang van mensen zelf. Het is beter

om burgers en bedrijven zelf te activeren en op een meer directe manier mede-verantwoordelijk te maken voor het handhaven van veiligheid. Van oudsher is echter de overheid verantwoordelijk voor veiligheid in het publiek domein. Dit strikte onderscheid tussen publiek en privaat domein kan het nemen van eigen verantwoordelijkheid van mensen voor de veiligheid op straat te zeer tegenhouden. In verschillende gemeenten nemen mensen zelf initiatief voor de veiligheid in hun wijk, buurt of woningcomplex. Er is geen reden om bij voorbaat afwijzend te staan tegenover buurtpreventie, als maar aan een aantal basale voorwaarden wordt voldaan. Zo zal de politie het geweldsmonopolie moeten behouden; er kan geen sprake van zijn dat burgers zichzelf bewapenen of ongewenste gasten te lijf gaan. Initiatieven van mensen of private organisaties over veiligheid in het publiek domein moeten dus staan onder regie van de gemeente en de politie. Daarnaast zal de politie ook voor buurten met 'eigen' veiligheidsinitiatieven altijd beschikbaar moeten zijn. Binnen deze randvoorwaarden moeten initiatieven genomen kunnen worden door burgers, winkeliers, bedrijven en andere organisaties om ook te investeren in veiligheid in hun omgeving en dus in het publiek domein.

In verschillende steden vindt nu het omgekeerde plaats en worden sociale en veiligheidsproblemen afgewenteld op politie en justitie. Dat heeft geleid tot een overbelasting van onder andere de rechtelijke macht. De vraag is aan de orde op welke wijze gemeenschappen zelf niet alleen inbreuken in hun veiligheid kunnen voorkomen maar ook effectieve bemiddeling kunnen toepassing in het geval van (dreigende) onveiligheid of conflicten. Vormen van buurtbemiddeling waarbij burgers zelf bijdragen aan de oplossing van problemen in de eigen omgeving kunnen worden gestimuleerd. Door wijkbewoners en organisaties, zoals winkeliers en woningcorporaties, zelf te betrekken bij vormen van bemiddeling kan meer begrip en respect worden gestimuleerd en zelfredzaamheid worden bevorderd en raken burgers meer betrokken bij een veilige en leefbare woonomgeving. Buurtbemiddeling werkt alleen maar goed als er een vorm van toezicht is en er een 'stok achter de deur' bestaat in de vorm van bijvoorbeeld politie of justitie.

Fysieke omgeving

De overheid heeft ervoor gekozen de laatste decennia de infrastructuur en de stedelijke omgeving sterk te verdichten. Dit heeft met name geleid tot uitbreiding van stedelijke gebieden. Samen met de grote mobiliteit heeft dit geleid tot een sterke verhoging van de congestie en een toename van gevoelens van desorientatie, eenzaamheid en onveiligheid van de burgers. Verdichting is nodig om het milieu te beschermen; gebrek aan ruimte dwingen ons daar als het ware toe. Toch moet er geïnvesteerd worden in zaken die zijn scheef gegroeid. In bijvoorbeeld de opbouw van wijken moet rekening worden gehouden met sociale samenhang en veiligheid. Naast een

woon- en verkeersfunctie heeft een woonwijk immers vooral een leef functie

Een veilige wijk kan worden gestimuleerd door maatregelen en normen vast te leggen in een keurmerk. Een keurmerk biedt zowel voor burgers als bedrijven de garantie van juiste maatregelen door de overheid maar ook door organisaties zelf. In een dergelijk keur moet staan hoe een wijk moet zijn opgebouwd om door bewoners te worden ervaren als een veilige ontmoetingsruimte waarin ook rekening wordt gehouden met de ontspanningsbehoeften van alle groepen die er wonen. Net zoals is gebeurd met de wet geluidshinder moet ervoor gezorgd worden dat geheel Nederland binnen een bepaalde periode aan de norm gaat voldoen. In een keurmerk kunnen ook eisen worden opgenomen voor een zodanige inrichting van de openbare ruimte, dat kinderen er goed uit de voeten kunnen.

Ter versterking van de leefbaarheid zou ervoor gekozen kunnen worden bepaalde infrastructuurle voorzieningen meer ondergronds te bouwen. Ook kan de veiligheid versterkt worden door menging van voorzieningen, woningen boven scholen vergroten de veiligheid na schooltijd, wonen boven winkels na sluitingstijd.

Als gebouwd wordt volgens een keurmerk worden huizen en wijken veiliger. Het zou goed zijn als verzekeringsbedrijven een dergelijke ontwikkeling bevorderen door premiekortingen als gebouwd is volgens het keurmerk. Nog steeds worden echter gebouwen ontworpen zonder rekening te houden met de effecten voor de veiligheid. Dat geldt vooral voor kantoorcomplexen. Hun afstand tot de 'bewoonde' wereld leidt buiten kantoor tijden tot onveilige gebieden. Bij grote ingrepen in de openbare ruimte is een veiligheidseffectrapportage gewenst.

In de steden ligt de sleutel voor het tegengaan van negatieve gevolgen van segregatie vooral bij het gedifferentieerd bouwen. De eenzijdige woningvoorraad in veel stadsvernieuwingsgebieden heeft geleid tot een grote doorstroming van bewoners, waardoor in die wijken sociale samenhang en cohesie geheel ontbreekt. Bovendien leidt deze eenzijdige vorm van huisvesting eerder tot een cumulatieve achterstand lagere inkomensgroepen met grotere kans op werkloosheid. In gebieden met veel sociale huurwoningen dient de bouw van koopwoningen te worden bevorderd. Eigen woningbezit leidt veelal tot een grotere verantwoordelijkheid voor de eigen woning en daarmee vaak ook actievere inzet voor onderhoud en beheer van de woonomgeving. Om deze reden is het gewenst selectief de verkoop van sociale huurwoningen te stimuleren.

4. Van strafrechtelijke naar bestuurlijke handhaving

Sinds de jaren tachtig wordt in toenemende mate beseft dat veiligheidsbeleid meer is dan inzet van politie en justitie. Met preventieprojecten is gestimuleerd dat het openbaar bestuur zijn mogelijkheden gebruikt om onveiligheid en criminaliteit te voorkomen. Dit besef lijkt inmiddels gemeengoed en is in veel steden geëvolueerd tot het zogenaamde integrale veiligheidsbeleid, dat in tegenstelling tot een projectgewijze aanpak op een meer structurele basis investeringen in veiligheid beoogt. Dat heeft geleid tot een aanpak waarbij bestuur, politie en openbaar ministerie, maatschappelijke organisaties en buurtorganisaties afspraken maken over de hele keten van maatregelen, van pro-actief, preventief tot repressief. Elk veiligheidsbeleid is echter gedoemd te mislukken als het sluitstuk, de strafrechtelijke handhaving, niet werkt. En dat is in veel situaties het geval, de straffen zijn vaak niet effectief, de bewijsvoering is vaak niet mogelijk en de capaciteit is onvoldoende voor het groeiend aantal zaken. Zelfs met een doelmatige georganiseerde staande en zittende magistratuur zijn veel strafrechtelijke maatregelen ineffectief.

Veel normen kunnen bijvoorbeeld niet gehandhaafd worden, omdat de maatschappij zich zo snel ontwikkelt. Een goed voorbeeld is het verbod op genotmiddelen en het ontstaan van allerlei nieuwe drugs. Dit vraagt een herziening van het veiligheidsbeleid van de overheid. Een effectief veiligheidsbeleid is alleen mogelijk als op enkele belangrijke onderdelen strafrechtelijke handhaving (opsporen, vervolgen en berechten) wordt omgevormd tot bestuurlijke handhaving. Veel delicten kunnen beter worden voorkomen door bestuurlijke sancties. Dat bevordert ook democratische inbedding, het openbaar bestuur, met name gemeenten worden verantwoordelijk voor de handhaving van hun eigen beleid en kunnen dat niet 'eenvoudig' op politie en justitie afwentelen. Voorbeelden van bestuurlijke handhaving zijn een vergunningstelsel voor coffeeshops en prostitutie. Om dat laatste mogelijk te maken dient prostitutie uit het strafrecht gehaald te worden. Op die manier kan een op maat toegesneden gemeentelijk beleid gevoerd worden -- zoals ook met fiscalisering van parkeerboetes is gebeurd -- en tegelijkertijd politie en justitie worden ontlast.

Daarnaast is het gewenst gemeenten meer bevoegdheden te geven om, in het kader van de openbare orde en de veiligheid, allerlei vormen van overlast te bestrijden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de 'kleine' hinder- en overlastproblemen: vandalisme, vernieling, parkeeroverlast, hondepoep. Het lokale bestuur kan dan krachtiger optreden en wordt minder afhankelijk van vervolging door het openbaar ministerie. Dat kan natuurlijk alleen onder de voorwaarde van voldoende rechtsbescherming voor de burgers. Voordeel van deze bestuurlijke handhaving is het versterken van het gemeentelijk veiligheidsbeleid met nieuwe instru-

menten voor preventie en mogelijkheden om het 'sluitstuk' te organiseren. Daarmee wordt ook een grotere democratische controle mogelijk

De gemeente heeft niet alleen een rol bij het bestrijden van de 'kleine' criminaliteit, maar kan ook zinvol bijdragen aan het bestrijden van de georganiseerde criminaliteit. Drugshandel en vrouwenhandel illustreren dat. Met een louter eenzijdige, strafrechtelijke aanpak valt de drugscriminaliteit niet afdoende te bestrijden. De drugsmarkt is een typische vraagmarkt: de vraag bepaalt wat in de markt omgaat. Regelmatig pakt de politie grote partijen drugs, maar dat blijkt nooit enige invloed te hebben op de prijs die de eindgebruikers betalen. Dat komt doordat opengevallen plaatsen en weggevallen partijen direct worden opgevuld door andere criminelen en nieuwe partijen drugs, omdat de vraag de criminaliteit dicteert. Dat schept voor de politie een vreemde paradox: het oprollen van een goed in beeld gebrachte drugsbende leidt tot een 'gat in de aanbodmarkt' dat gevuld wordt door velen die slechts met langdurig en kostbaar onderzoek weer in beeld te brengen zijn. De eenzijdige aanpak van uitsluitend werk van politie en justitie leidt uiteindelijk niet tot het gewenste doel. Daarmee is het politiewerk niet zinloos, want er is alles voor te zeggen om het soort mensen dat zich met drugshandel bezighoudt zo lang mogelijk achter de tralies te hebben. Maar een aanpak van zowel de politie erop af sturen als ingrijpen in de markt zal uiteindelijk veel effectiever zijn. Dat is door de internationale verhoudingen voorlopig niet mogelijk en daarom is de drugsoorlog verloren.

Maar er komen nieuwe markten en er zijn al nieuwe markten die wij op dezelfde manier aanpakken als de drugs. Een criminele markt die een met drugshandel vergelijkbare structuur heeft is de vrouwenhandel. En opnieuw wordt dezelfde fout gemaakt door alleen de politie erop af te sturen op dezelfde manier als bij de drugs.

De vrouwenhandel lijkt in menig opzicht op de drugsmarkt. Er zijn genoeg landen waar de omstandigheden aanzienlijk slechter zijn dan hier en waar steeds genoeg vrouwen de min of meer vrijwillige vlucht naar het Westen als enige uitweg zien. In ons land is er -- al eeuwenlang -- een constante vraag naar prostitutie. Als de politie een vrouwenhandelaar aanhoudt, wordt zijn plaats ook hier snel door anderen ingenomen, zodat het dweilen met de kraan open blijft. Ook hier zal alleen een combinatie van politiewerk en ingrijpen in de markt enige soelaas bieden. Natuurlijk moet het soort mensen dat aan vrouwenhandel doet, buiten spel gezet worden. Maar dat heeft weinig zin, en zal juist contraproductief werken en leiden tot dezelfde verharding van de criminaliteit als wij bij de drugs gezien hebben, als dat niet wordt gecombineerd met ingrijpen in de markt.

Het politie-optreden tegen veel vormen van georganiseerde criminaliteit heeft op de huidige manier geleid tot meer geweld van en tussen criminelen. Tegelijkertijd heeft zoals geschetst het politie-optreden weinig effect gehad. Daarom zou moeten worden gestreefd naar nieuwere vormen van bestrijding van georganiseerde criminaliteit. Uiteindelijk is het bij sommige vormen van criminaliteit aanzienlijk zinvoller de markt te beïnvloeden dan de criminelen zelf aan te pakken.

Bij het beïnvloeden van de markt is een belangrijke taak weggelegd voor de gemeenten. Alleen de gemeente zit dicht genoeg met zijn neus op de markt en is krachtig genoeg in te grijpen in de markt, bijvoorbeeld met een goed drugsbeleid bij drugs en met een goed bordeelbeleid bij vrouwenhandel.

De lagere overheid kan ook op andere manieren preventief optreden tegen de georganiseerde criminaliteit. Zo zou investering door de georganiseerde criminaliteit in de bovenwereld voorkomen moeten kunnen worden door vooraf een toets te verrichten op de integriteit van contractpartners en bij aanvragen van vergunningen (horeca, milieu, bouw, etc.). Daarvoor is het van belang dat het openbaar bestuur kan beschikken over relevante informatie over de desbetreffende organisatie of persoon. Daarvoor zal het nodig zijn dat naast openbare bronnen het bestuur ook beschikt over informatie van de politie die voor dergelijke afwegingen van belang zijn. Een tweede noodzakelijke randvoorwaarde is dat het openbaar bestuur ook gevolgen kan verbinden aan de constatering dat zij met een crimineel figuur van doen heeft. Europese aanbestedingsrichtlijnen bieden die gelegenheid nog niet, maar ook in de zogenaamde uitsluitingsgronden van de nationale wet- en regelgeving moet het ook daadwerkelijk mogelijk zijn om een desbetreffende persoon of organisatie buiten de deur te houden. Uiteraard dient daarbij de proportionaliteit in het oog gehouden te worden en dienen er verjaringstermijnen gesteld te worden.

5. Organisatie veiligheidsbeleid

De overheid kan met beslissingen op een groot aantal terreinen de veiligheid en sociale samenhang beïnvloeden: zowel stimuleren als belemmeren. Daarom is het bevorderen van veiligheid niet alleen een taak voor het Ministerie van Justitie of van Binnenlandse Zaken, maar een opgave op veel meer beleidsterreinen. De overheid is zich daar echter niet altijd van bewust. Bij majeure beslissingen zou een veiligheidseffectrapportage analoog aan de milieueffectrapportage verplicht kunnen worden gesteld. Welke invloed heeft het openstellen van winkels in de avond bijvoorbeeld op het aantal overvallen?

Ook op provinciaal en gemeentelijk niveau zouden maatregelen getoetst moeten worden aan de vraag

welke veiligheidseffecten te verwachten zijn en welke maatregelen in dat verband moeten worden getroffen. Op lokaal niveau blijft het veiligheidsbeleid vaak nog steken in projecten criminaliteitspreventie. Daarmee komt geen structureel veiligheidsbeleid van de grond. De gemeentelijke inzet moet zaken omvatten variërend van prioriteitsstelling in de politiezorg tot sociaal-psychologische begeleiding van mensen die een bedreiging vormen voor de veiligheid en leefbaarheid van de buurt. De afspraken zouden moeten gaan over de inzet van mensen en instellingen voor de verbetering van de fysieke veiligheid van huizen en bedrijven maar ook de rol die mensen in buurten voor elkaar kunnen spelen als het gaat om veiligheid. Voor kleinere gemeenten is het van belang samenwerking te zoeken met buurgemeenten voor de aanpak van (vaak gelijksoortige) veiligheidsvraagstukken.

Zowel de organisatie van het preventieve als het noodzakelijke meer repressieve veiligheidsbeleid vraagt een democratische inbedding. De nieuwe Politiewet vertoont op dit punt een manco. Het ontbreken van een effectieve democratische controle op de politie zal ons op den duur opbreken: er is onvoldoende druk om aan kwaliteitsverbetering te blijven werken, openheid in beslissingen en in cultuur wordt belemmerd, afwegingen vinden achter gesloten deuren plaats. Het rapport van de commissie Van Traa spreekt wat dit betreft boekdelen.

De crux voor verbetering ligt in belangrijke mate in de rol van de gekozen volksvertegenwoordiging. Hoewel de gemeenteraad weinig mogelijkheden heeft om de politie aan te sturen, wordt van die mogelijkheden niet altijd gebruik gemaakt. Er is, mede daardoor, dikwijls een kloof tussen het lokale veiligheidsbeleid en het regionale politiebeleid. Als de gemeente haar veiligheidsbeleid formuleert is de politie één van de partners in dat beleid. De gemeenteraad kan de burgemeester aanspreken op zijn gezag over de politie. De burgemeester maakt afspraken in de driehoek, bestaande uit de officier van justitie, de burgemeester en de desbetreffende korpschef. Deze driehoeken mogen voor de gemeenteraden geen black-box zijn. Er worden immers inhoudelijke afspraken gemaakt over de inhoud van het politiewerk. Daarnaast kan de gemeenteraad de burgemeester met boodschappen op pad sturen naar het regionaal college waar beheerafspraken over de politie worden gemaakt.

Politiebeleid moet lokaal ingebed blijven en het gezag over openbare orde en veiligheid moet daarom lokaal blijven. Indien er op enige termijn sprake zal zijn van stadsprovincies, ligt het voor de hand de beheersverantwoordelijkheid naar dit bestuursniveau over te hevelen. Tot dat het geval is, dient een zeker budgetrecht over de politie bij de gemeenteraden te rusten.

De bestrijding van de zware criminaliteit moet vooral vanwege de grensoverschrijdende aspecten onder landelijke regie gevoerd worden, maar er moet niet een landelijke politiedienst zoals de FBI of Scotland Yard ontstaan. De reguliere politie vindt immers in haar dagelijkse werk ook de zware vormen van criminaliteit op haar weg. Samenwerking tussen regionale politiecorpsen kan vorm krijgen in het Landelijk Recherche Team. Daarvoor is een landelijke kennis- en informatiebank in de vorm van het CRI nodig. Hetzelfde geldt voor een landelijk aangestuurd en gecontroleerd taakverdeling en prioriteitsstelling op dit terrein.

De laatste decennia heeft de overheid zich vooral gericht op de versterking van de politie. Inmiddels is duidelijk geworden dat meer politie bepaald niet altijd helpt en zelfs, onbedoeld, problemen veroorzaakt. Meer politie leidt automatisch tot meer druk op justitie en gevangeniswezen. Meer politie, gepaard gaande met een druk op de overheid om de strafrechtelijke weg meer en feller te gebruiken leidt tot meer opgepakte daders, meer gevangenisstraf en een hogere belasting van rechters en officieren van justitie. Meer politie is echter vooral nodig vanwege de maatschappelijke eisen die aan de politie worden gesteld: een 24-uursdienst met voldoende flexibiliteit. Extra inzet is nodig om van de politie een maatschappelijke politie te maken, zowel in haar afspiegeling van de bevolking, als in de kwaliteit die de maatschappij aan de politie stelt. Dat geldt vooral voor uitbreiding van wijkpolitie en preventieve inzet van de politie. In dat verband is het gewenst dat mensen met een 'gewone' opleiding op het terrein van veiligheid of in relatie daarmee gemakkelijker kunnen instromen bij de politie. Indien men een executive functie bij de politie ambieert, zal een kopopleiding nodig zijn. Door deze maatregelen zal het ook minder vanzelfsprekend worden dat men bijna per definitie kiest voor een carrière voor het leven bij de politie. Meer mobiliteit tussen politie en andere organisaties is gewenst.

Het Openbaar Ministerie zal zich moeten beperken tot haar kerntaak: de strafrechtelijke handhaving. Daar past niet het medebeheer over de politie bij. Het openbaar bestuur zal het primaat moeten hebben en houden over de openbare orde en veiligheid en het beheer over de politie.

Het is voor het gevoel van veiligheid van de burger belangrijk dat de politie fysiek aanwezig is. De inzet van politie-ambtenaren moet gericht zijn op vermindering van de onveiligheidsgevoelens en daadwerkelijk werken aan veiligheid. Dat laatste vraagt een verandering van de politiecultuur en misschien zelfs om andere politiemensen.

De laatste jaren heeft de politie geïnvesteerd in een decentralisatie van specialismen en een platte hiërarchische opbouw. Hier moeten op den duur positieve resultaten van zichtbaar worden.

Decentralisatie van specialisme, bijvoorbeeld op het terrein van de jeugd- en zedenpolitie, mag echter niet leiden tot verlies van kennis en deskundigheid maar juist tot het vergroten van een effectieve toepassing van die kennis. Het is gewenst dat op grotere schaal executive functies in de schalen 4 en 5 worden ingevuld. Deze ambtenaren moeten de eenvoudige straatsurveillances en bewakingsfuncties voor hun rekening nemen, al of niet in combinatie met hoger opgeleide politie-ambtenaren. Datzelfde geldt voor die toezichthouders die geen opsporingsbevoegdheid hebben en in dienst zijn van de gemeente (zoals Melkertbanen). De besten onder hen kunnen dan later doorstromen naar de agenten en hoofdagenten-rangen. De opleiding vindt meer geleidelijk, verdeeld over meerdere jaren plaats.

Het opsporingsapparaat is in weinig jaren explosief gegroeid en gediversifieerd. Gemeenten, provincies, ministeries en een reeks aan de overheid gelieerde instellingen hebben eigen opsporingsdiensten gekregen. Hun activiteiten overlappen vaak die van de politie. Het ontbreekt in veel gevallen aan integrale (en democratisch controleerbare) afwegingen en samenwerking. De coördinatie tussen deze opsporingsdiensten en de politie is zoek, laat staan de democratische controle. Het openbaar ministerie heeft vaak nauwelijks enige greep op hun activiteiten. Vaak wordt de politie wel aangekeken op hun activiteiten, het zal de burger immers een zorg zijn of de wielklem door of namens de politie of door iemand anders is aangebracht.

De politie heeft zich te vaak teruggetrokken van de gebieden waar andere opsporingsdiensten actief zijn. De meeste van deze diensten zouden binnen een periode van maximaal vijf tot tien jaar ondergebracht moeten worden binnen het reguliere politie-apparaat. In een later stadium dienen ook instellingen als de sociale recherche, de rijksverkeersinspectie, de arbeidsinspectie en dergelijke bij de politie betrokken worden. Voor een aparte dienst is alleen plaats als de verwevenheid met de uitvoering van overheidstaken in de desbetreffende sector en de mate van specialisatie te sterk is.

Mensen die een beroep doen op de politie bemerken vaak tot hun schrik dat de politie geen bevoegdheden heeft om op te treden tegen zaken die voor iedereen zichtbaar verkeerd zijn. Politieke onmacht leidt dan terecht tot vergroting van de gevoelens van onveiligheid. Burenplaag nummer een in Nederland geluidsoverlast is hiervan een voorbeeld. De politie moet in dergelijke gevallen de bevoegdheid krijgen onmiddellijk handelend op te treden zonder allerlei knellende regels vooraf. Het spreekt vanzelf dat dat optreden proportioneel dient te zijn, en dat er een duidelijk toezicht en rechtsbescherming moet zijn.

Verzoek van de besluitvormingscommissie om bij amendementen als volgt te wijzigen:

Pt. (nr) r. (regel binnen dat punt) (dus niet zin!)

Schrap/vervang van "(1^e woord)" t/m "(laatste woord)"

voeg toe tussen "(1^e woord)" en "(2^e woord)"

congresresolutie amendeerbaar

Preventie: sociale omgeving

1. Gemeenten dienen te zorgen voor een effectieve samenwerking en doorverwijzing tussen scholen, organisaties op de arbeidsmarkt, politie, sportverenigingen, instellingen voor buurtwerk, sociale en gezondheidszorg, jeugdhulpverlening en raden voor de kindbescherming. Zij zouden zich medeverantwoordelijk moeten voelen voor het uitgangspunt dat jongeren op school zitten of aan het werk zijn. Een zinvolle gemeentelijke inbreng is alleen mogelijk bij een verdergaande decentralisatie van de jeugdhulpverlening.
2. Problemen van jongeren moeten vroegtijdig gesignaleerd en aangepakt worden. Daarbij moet niet worden gewacht tot kinderen 12 jaar zijn en strafrechtelijk in beeld komen. Bij vroege signalering is een grote rol weggelegd voor het onderwijs. De decentralisatie in het onderwijs zal moeten worden gebruikt om op een nieuwe manier de school te gebruiken als vindplaats voor beginnende problemen en als samenwerkings- en doorverwijzingsinstantie.
3. Het in een vroegtijdig stadium onderkennen van situaties die uit de hand kunnen lopen en het investeren in het gezond maken van de sociale

- verbanden en het kerngezin, geeft een kind een veel betere uitgangspositie in onderwijs en arbeid. Het verdient daarom aanbeveling ouders, als zij aantoonbaar hun opvoedende taak laten liggen, strafrechtelijk aansprakelijk te maken voor het gedrag van kinderen die zelf strafrechtelijk minderjarig zijn.
4. Het door de overheid gevoerde welzijnsbeleid zou in tegenstelling tot wat nu in het algemeen gebeurt de sociale samenhang en zelfredzaamheid van mensen moeten bevorderen. Dat vraagt om een herijking van het welzijnsbeleid en de mogelijke rol van zelforganisaties hierbij. Goede zelforganisatie van etnische minderheden kan een rol spelen bij het bevorderen van sociale samenhang en veiligheid, mits vertegenwoordigers van etnische minderheidsgroepen voldoende gelegitimeerd zijn.
5. Veel preventie-maatregelen die de overheid neemt, appeleren niet aan de eigen verantwoordelijkheid en aan het eigen belang van mensen zelf. Het is beter om burgers en bedrijven zelf te activeren en op een meer directe manier medeverantwoordelijk te maken voor het handhaven van veiligheid.

Initiatieven van mensen of private organisaties over veiligheid in het publiek domein moeten gebeuren onder regie van de gemeente en de politie. De politie zal echter het geweldsmonopolie moeten behouden; er kan geen sprake van zijn dat burgers zichzelf bewapenen of ongewenste gasten te lijf gaan.

- 6 Met buurtbemiddeling kunnen burgers zelf bijdragen aan de oplossing van problemen in de eigen omgeving. Buurtbemiddeling werkt alleen maar goed als er een vorm van toezicht is en een 'stok achter de deur' bestaat in de vorm van bijvoorbeeld politie of justitie.

Preventie: fysieke omgeving

- 7 Een veilige wijk kan worden gestimuleerd door maatregelen en normen vast te leggen in een keurmerk. In een dergelijk keur moet staan aan welke voorwaarden een wijk moet voldoen om door bewoners te worden ervaren als een veilige ontmoetingsruimte waarin ook rekening wordt gehouden met de ontspanningsbehoeften van alle groepen die er wonen. Net zoals is gebeurd met de wet geluidshinder moet ervoor gezorgd worden dat geheel Nederland binnen een bepaalde periode aan de norm gaat voldoen.
- 8 Bij grote ingrepen in de openbare ruimte is een veiligheidseffectrapportage gewenst.
- 9 In gebieden met veel sociale huurwoningen dient de bouw van koopwoningen te worden bevorderd. Het is gewenst selectief de verkoop van sociale huurwoningen te stimuleren met het oog op versterking van de sociale infrastructuur van een buurt.

Handhaving: bestuurlijk

- 10 Een effectief veiligheidsbeleid is alleen mogelijk als op enkele belangrijke onderdelen strafrechtelijke handhaving wordt omgevormd tot bestuurlijke handhaving. Veel delicten kunnen beter worden voorkomen door bestuurlijke sancties, sommige "boetes" kunnen beter langs bestuurlijke weg worden geheven en geïnd. Dergelijke wijzigingen bevorderen een democratische inbedding, het openbaar bestuur, met name gemeenten worden verantwoordelijk voor de handhaving van hun eigen beleid en kunnen dat niet 'eenvoudig' op politie en justitie afwentelen.
- 11 Gemeenten moeten meer bevoegdheden krijgen om allerlei vormen van overlast te bestrijden. De gemeente heeft daarbij niet alleen een taak bij het bestrijden van de kleine criminaliteit, maar ook bij het bestrijden van de georganiseerde criminaliteit. Investering door de georganiseerde criminaliteit in de bovenwereld kan worden voorkomen door vooraf een toets te verrichten op de integriteit van contractpartners en bij aanvragen van vergunningen (horeca, milieu, bouw, etc.). Daarvoor is het van belang dat het openbaar bestuur kan beschikken over relevante informatie over de desbetreffende organisatie of persoon. Het zal nodig zijn dat naast openbare bronnen het bestuur ook

beschikt over politie-informatie die voor dergelijke afwegingen van belang zijn (eventueel daarvoor noodzakelijke wetswijzigingen dienen in overweging te worden genomen). Een tweede noodzakelijke randvoorwaarde is dat het openbaar bestuur ook gevolgen kan verbinden aan de constatering dat zij met een crimineel figuur van doen heeft. Dat betekent dat in de zogenoemde uitsluitingsgronden van de wet- en regelgeving het ook daadwerkelijk mogelijk moet zijn om een desbetreffende persoon of organisatie buiten de deur te houden, mits proportioneel en met inachtneming van verjaringstermijnen.

Veiligheidsbeleid: organisatie

- 13 Politiebeleid moet lokaal ingebed blijven en het gezag over openbare orde en veiligheid moet daarom lokaal blijven. Indien er op enige termijn sprake zal zijn van stadsprovincies, ligt het voor de hand de beheersverantwoordelijkheid naar dit bestuursniveau over te hevelen. Bovendien dient een zeker budgetrecht over de politie bij de gemeenteraden te rusten.
- 14 Meer politie is vooral nodig voor een 24-uursdienst met voldoende flexibiliteit.
- 15 De basisopleiding van de politie is de laatste decennia meer verzwaard dan voor veel van het gewone politiewerk noodzakelijk. Het is gewenst dat voor het basis politiewerk meer politie met een lagere opleiding en een lager instroomniveau wordt geworven. Indien men een executieve functie bij de politie ambieert, zal een kopopleiding nodig zijn. Door deze maatregelen zal het ook minder vanzelfsprekend worden dat men bijna per definitie kiest voor een carrière voor het leven bij de politie, hetgeen ook weer de vermaatschappelijking van de politie bevordert.
- 16 Het Openbaar Ministerie zal zich moeten beperken op haar kerntaak: de strafrechtelijke handhaving. Daar past niet het medebeheer over de politie bij. Het openbaar bestuur zal het primaat moeten hebben en houden over de openbare orde en veiligheid en het beheer over de politie.
- 17 De meeste van de bijzondere opsporingsdiensten zouden binnen een periode van maximaal vijf tot tien jaar ondergebracht worden binnen het reguliere politie-apparaat.
- 18 De politie moet in voorkomende gevallen van overlast (bijvoorbeeld geluidsoverlast) de bevoegdheid krijgen effectiever handelend op te treden zonder al te knellende regels vooraf.

Algemeen: bestuurlijk

19. Veel taken en verantwoordelijkheden worden in deze resolutie bij lagere overheden neergelegd (met name de gemeentelijke overheid). Dat hoort uiteraard vergezeld te gaan van de noodzakelijke middelen en instrumenten. Gerelateerd aan de schaalgrootte van het bestuurlijk orgaan, zo zullen kleinere gemeenten waarschijnlijk m.b.t. de organisatorische overhead tot samenwerking overgaan.

**DEFINITIEVE VASTSTELLING
REGIO- EN AFDELINGSAFDRACHT
1997**

Tijdens het voorjaarscongres is een voorlopige regio- en afdelingsafdrachtregeling vastgesteld. Dit voorstel was gelijk aan de regeling die in 1996 wordt uitgevoerd: de afdracht voor regio's bedraagt fl. 5,70 per betalend lid, waarvan fl. 1.000,- als vast bedrag en voor afdelingen bedraagt de afdracht fl. 9,30 per betalend lid.

Voor de bepaling van de definitieve afdracht is een evaluatie van de in 1996 ingevoerde regeling uitgevoerd. Uit deze evaluatie is gebleken dat medio 1996 nog lang niet alle afdelingen aan hun verplichting een rekening over 1995 en een begroting over 1996 aan het Landelijk Secretariaat te sturen, had voldaan. Gemeten naar het aantal leden betreft het circa 48% van het totaal. Hieronder zijn 18 afdelingen met 75 leden of meer.

In 1996 hebben alle afdelingen inmiddels 70% van de afdracht ontvangen. De resterende 30% wordt uitbetaald, nadat aan bovengenoemde eis tot het versturen van rekening en begroting is voldaan.

Tijdens de invoering van de nieuwe afdrachtregeling, is beloofd dat niet uitgekeerde afdrachten niet ten gunste komen van het Hoofdbestuur, maar worden meegenomen in de regio-afdrachtregeling over 1997. Op grond van de evaluatie mag worden verwacht dat maximaal fl. 12.000 van de afdracht niet wordt uitgekeerd aan de afdelingen.

Afdrachtregeling 1997

Om het geraamde niet uitgekeerde bedrag van fl. 12.000 alsnog in 1997 uit te keren, wordt voorgesteld het vaste bedrag dat regio's ontvangen te verhogen van fl. 1.000 naar fl. 2.000 met een gelijktijdige verhoging van het variabele bedrag tot fl. 6,50 per betalend lid. De aan het najaarscongres voorgestelde regio-afdracht voor 1997 wordt dan: fl. 6,50 per betalend lid, waarvan fl. 2.000 als vast bedrag. De uitbetaling vindt zoals gebruikelijk plaats in drie tranches.

Tevens wordt voorgesteld om de stijging van het variabele bedrag voor de regio's voor een belangrijk deel ook toe te passen voor de afdelingen. Concreet betekent dit dat aan het

najaarscongres wordt voorgesteld de afdelingsafdracht voor 1997 te bepalen op fl. 10,00 per betalend lid.

De uitbetaling vindt plaats in twee tranches van resp. 70% en 30% van de totale afdracht. In het overgangsjaar werd de eerste tranche aan alle afdelingen uitbetaald. In 1997 wordt de eerste tranche alleen aan die afdelingen uitbetaald die voor het jaar 1996 voldaan hebben aan de plicht om een rekening over 1995 en een begroting over 1996 naar het Landelijk Secretariaat te verzenden. De resterende 30% wordt alleen uitbetaald, indien in de loop van 1997 een rekening over 1996 en een begroting over 1997 is verstuurd.

Overgangsregeling regio's

Bij de invoering van de afdrachtregeling 1996 is toegezegd dat regio's die er meer dan 10% van de totale jaarlijkse uitgaven op achteruit gaan, eenmalig worden gecompenseerd. Deze compensatie wordt in januari 1997 berekend en uitgekeerd.

Budgettair beslag begroting

Het bedrag dat in de begroting van D66 is opgenomen voor de afdrachten is met fl. 15.000 verlaagd. Dit houdt verband met het lagere aantal betalende leden dat wordt verondersteld.

Activiteiten aan de basis

Voor 1997 wordt evenals in 1996 een bedrag van fl. 20.000 opgenomen voor activiteiten aan de basis.

Ledenwerving

Het bedrag voor ledenwerving is verlaagd met fl. 15.000 tot fl. 25.000, aangezien veel vaste kosten van de ledenwerfcampagne al in 1996 zijn betaald en veel ledenwerfkosten onder andere posten vallen. In 1997 zal een evaluatie van de ledenwerfcampagne plaatsvinden. Overigens is in het kader van de permanente campagne fl. 30.000 gereserveerd. Een belangrijk deel van dit bedrag zal in 1996 en in 1997 ten goede komen aan regio's en afdelingen.

Namens het Hoofdbestuur,

Robert van Lente
Tweede penningmeester

Jaarrekening 1995 en Begroting 1997

<u>LASTEN</u>	Jaarrekening 1995	Begroting 1996	Begroting 1997
PERSONEEL			
<i>Personeel</i>	597.934	670.000	694.000
SECRETARIAAT EN HUISVESTING			
<i>Secretariaat en Huisvesting</i>	232.646	280.000	275.000
BESTUUR EN ADVIESRAAD			
<i>Declaraties middels schenkingen</i>	253.011	250.000	250.000
<i>Overige bestuurskosten</i>	152.671	200.000	239.000
DEMOCRAAT			
<i>Democraat</i>	129.592	151.000	151.000
PUBLICITEIT			
<i>Publiciteit</i>	9.901	10.000	10.000
REGIO'S EN AFDELINGEN			
<i>Afdrachten</i>	189.578	240.000	225.000
<i>Ledenwerving</i>	0	40.000	25.000
<i>Activiteiten aan de basis</i>	3.400	20.000	20.000
<i>Politieke podia</i>	9.820	25.000	25.000
SUBSIDIES			
<i>Subsidie opleidingscentrum</i>	60.000	60.000	50.000
<i>Subsidie SWB</i>	58.000	58.000	48.000
<i>Subsidie JD</i>	24.999	25.000	25.000
DOTATIES AAN VOORZIENINGEN			
<i>dotaties conform begroting</i>	215.000	215.000	215.000
<i>Extra dotaties</i>	262.861		
ALGEMEEN			
<i>Algemeen</i>	92.584	95.000	65.000
TOTAAL LASTEN	2.291.999	2.339.000	2.317.000
<i>Batig saldo / Nadelig saldo</i>	-72.350		
<u>BATEN</u>	Jaarrekening 1995	Begroting 1996	Begroting 1997
CONTRIBUTIES			
<i>Contributies</i>	1.944.401	1.900.000	1.850.000
<i>Contributies voorgaande jaren</i>	18.979	10.000	15.000
<i>Donaties en schenkingen</i>	4.529	9.000	5.000
SCHENKINGEN D.M.V. DECLARATIES			
<i>Schenkingen d.m.v. declaraties</i>	253.011	250.000	250.000
ALGEMEEN			
<i>Rente</i>	114.385	125.000	125.000
<i>Speciale actie</i>	29.044	45.000	42.000
<i>Afdracht politieke vertegenwoordigers</i>			30.000
TOTAAL BATEN	2.364.349	2.339.000	2.317.000

TOELICHTING Jaarrekening 1995

Net als 1994 was 1995 in financieel opzicht een succesvol jaar voor D66. Het boekjaar werd afgesloten met een gunstig resultaat, vooral als gevolg van meevallende contributie-inkomsten. Het hoofdbestuur heeft besloten het batig saldo grotendeels toe te voegen aan diverse voorzieningen, waarmee de financiële basis van de partij wordt versterkt.

Voor een nadere specificatie van de baten en de lasten in 1995 zij verwezen naar de in dit katern opgenomen officiële jaarrekening, opgesteld door onze accountant BDO CampsObers.

TOELICHTING Begroting 1997

Algemeen

D66 staat net als andere politieke partijen permanent voor de uitdaging om leden en kiezers te trekken en aan zich te blijven binden. Daarnaast geldt voor ons in het bijzonder dat we de bestuursverantwoordelijkheid die we op ons hebben genomen door deelname aan het paarse kabinet gebruiken om onze positie te consolideren. Een gezonde partijfinanciering kan hieraan bijdragen.

Partijorganisatie

Eind 1995 ging het congres akkoord met de plannen van het hoofdbestuur om de partijorganisatie te verbeteren. Uitgangspunt daarbij was het rapport "D66: Ruimte voor politiek". Speerpunten met financiële consequenties waren ondermeer: professionalisering bestuur, betere communicatie, stimulering politiek debat, meer middelen naar de afdelingen, lagere drempel voor bezoek congressen. In de begroting 1996 werd een begin gemaakt met reservering van gelden voor deze activiteiten. Deze lijn wordt voortgezet in de voorliggende begroting 1997. Zo is onder meer geld uitgetrokken voor een kennis & kundebestand, politieke podia en activiteiten aan de basis.

Evenals in de door het Congres goedgekeurde begroting 1996 is in de begroting 1997 geld uitgetrokken voor het parttime betalen van de voorzitter.

Partijfinanciering

Voor de versterking van de partijorganisatie is geld nodig. Verhoging van contributie-

inkomsten biedt daarvoor maar beperkte ruimte. Vandaar dat alle onderdelen van de partij gezamenlijk onder ogen moeten zien hoe de beschikbare middelen zo doelmatig mogelijk kunnen worden ingezet.

Op dit moment gaat er in de begroting van de vereniging ongeveer 2,3 miljoen om. Het overgrote deel van de inkomsten (ruim 1,8 miljoen) bestaat uit contributies. Dit is niet het complete beeld van de financiën van de partij: er lopen namelijk aanzienlijke geldstromen, buiten de begroting van de vereniging om, rechtstreeks naar het wetenschappelijk bureau (SWB) en het opleidingscentrum (OC). Deze twee geldstromen, die elk 600.000 gulden belopen, zijn om twee redenen relevant. In de eerste plaats is de omvang ervan sterk toegenomen door de groei van het aantal kamerzetels. Ten tweede heeft de minister van Binnenlandse Zaken het plan om de doeluitkeringen aan wetenschappelijke bureaus en opleidingscentra voortaan in één bedrag over te maken aan de partij als zodanig. Een en ander betekent dat verdergaande afstemming van activiteiten nodig is.

Ledenwerving

Voor een politieke partij vormen de contributies de belangrijkste bron van inkomsten. Ze fluctueren met de kiezersgunst. Op dit moment schommelt het ledental rond de 14.000 betalende leden. Op middellange termijn moeten alle politieke partijen rekening houden met een teruglopende belangstelling voor het lidmaatschap. Vandaar dat ledenwerving van groot belang is, waarvoor in deze begroting ook ruimte is gemaakt. De begrotingspost "ledenwerving" heeft alleen betrekking op de vaste kosten van de ledenwerving. Aangezien veel vaste kosten al in 1996 zijn gemaakt, kan het bedrag voor ledenwerving worden verlaagd, zonder dat de inspanningen op dit gebied worden verminderd.

Rente

De afgelopen twee boekjaren zijn de reserves op peil gebracht, waardoor de vereniging beschikt over een behoorlijk bedrag aan liquide middelen. Actie is ondernomen om het beleggingsresultaat te optimaliseren. Kon in 1995 nog een rendement worden behaald van gemiddeld 3,9%, onder invloed van de rentadaling is dit teruggelopen tot 2,3%. Deze daling is echter gecompenseerd door een aktiever treasurybeleid (deposito's en speciale

rekeningen) waardoor het nominale resultaat naar verwachting zelfs nog hoger uitvalt dan in 1996.

Speciale actie

De 'bedelacties' leveren ieder jaar opnieuw aanzienlijk meer op dan ze kosten en worden dus voortgezet. Volgens een jaren geleden gemaakte afspraak gaat van het netto-resultaat 60% naar de vereniging en krijgen OC en SWB elk 20%. Dat was ook nodig in een tijd toen er weinig andere inkomstenbronnen waren.

Nu de belendingen uit anderen hoofde meer eigen inkomsten hebben (zij profiteren namelijk rechtstreeks van het toegenomen aantal kamerzetels) is met ingang van 1997 het principe doorgevoerd dat bijdragen van de leden aan de verenigingsbegroting ten goede komen.

Afdracht politieke vertegenwoordigers

Algemeen wordt het redelijk geacht dat politici een bijdrage leveren aan de partij uit het inkomen dat zij in hun functie verdienen. Op vrijwillige basis gebeurt dit nu dikwijls ook al (via herverkiezingsbijdragen, tekortsuppletie, e.d.), maar er is behoefte aan een duidelijke en eenvormige regeling. Het HB heeft een richtlijn uitgevaardigd die erop neerkomt dat aan het corresponderende bestuursniveau (lokaal, regionaal, nationaal) een procentuele afdracht van het politieke inkomen wordt gedaan. Van de opbrengst is 80% bestemd voor het verkiezingsfonds op dat niveau; 20% is bestemd voor de reguliere begroting. Met het oog hierop is een nieuwe batenpost in de begroting opgenomen waarvan het 20%-aandeel op landelijk niveau voor 1997 wordt geschat op 30.000 gulden.

Uitgaven

Ongeveer de helft van de uitgaven wordt besteed aan Personeel en Regio's & Afdelingen. Andere grote posten zijn de Dotaties aan voorzieningen en diverse Subsidies aan de belendingen.

Voor de posten Personeel, Secretariaat, Huisvesting (en tot op zekeren hoogte Bestuur/Adviesraad) gaat het om het saldo van de werkelijke kosten en de doorbelastingen aan de belendingen en fracties. In overleg met de penningmeesters van de belendingen is de berekeningswijze van deze doorbelastingen herzien. Uitgangspunt was dat er sprake moet zijn van een reële vergoeding voor geleverde

diensten, zonder een versluierde subsidie. Daar staat tegenover dat de subsidies van de vereniging aan de belendingen evenzeer op ratio en noodzaak zijn beoordeeld. Dit heeft geleid tot een verlaging van de subsidies aan SWB en OC.

De penningmeesters

Matt Poelmans & Robert van Lente
